

DR. ANTÓNY JÁNOS

(Kecel, 1899. 02. 06. – Budapest, 1971. 11. 09.)

községi orvos, városi tisztifőorvos, tartalékos orvos főhadnagy

Született: Kecel, 1899. 02. 06.

Szülei: Antóny János kántortanító, Barankovics Hermina, akiknek öt gyermekük született: 1 lány (tanítónő) és 4 fiú (orvos lett). Dr. Antóny Ferenc (1893–) OTI orvos, dr. Antóny László (1895–) Kecel, dr. Antóni János (1899–1971) Jászszentandrás, dr. Antóny Miklós (1901–1989) Jászdózsa községorvosa volt.

Felesége: Gergely Ilona tanítónő, 1926-ban kötöttek házasságot.

Gyermekeik: Két lányuk született, akik ugyancsak az egészségügyi pályát választották. Évagyógyyszerész és Ilona pedig orvos lett.

Tanulmányok:

Még a gimnáziumi tanulmányait be sem fejezte, behívták katonának, így 1917 tavaszán hadiérettségit tett, és megkezdte egyetemi tanulmányait is a szegedi Orvostudományi Egyetem orvosi fakultásán. Közben az olasz frontra került, ott harcolt, 1918-ban megsebesült és leszerelt. Tanulmányait Budapesten fejezte be 1922-ben, még ez évben megszerezte az orvosi diplomáját is. Egyetemista korában, 1919-ben a Kalocsa vidéki ellenforradalomban tevékenyen részt vett, amiért a kommunisták letartóztatták, de sikerült komolyabb következmények nélkül megmenekülni.

Munkahely:

Pályáját 1923-ban a budapesti kórházaknál kezdte. 1924-ben a budai Szt. János kórházban fizetés nélküli gyakornok volt.

1926-tól 1943-ig Jászszentandrásán, mint községi orvos, tevékenykedett, ahol az általános orvoslás mellett szülészeti feladatok, kisebb sebek ellátása, fogászati ténykedés is napi feladatai közé tartoztak a közel 4000 lélekszámú községben. Járt a tanyákat a falu határában; biciklin, vagy amilyen jármű akadt.

1942 végén Szolnokra nevezik ki városi orvosnak, de 1943 közepén foglalta el, a szolnoki szőnyegbombázások alatt mentési munkálatoknál megsebesült, a Gestapo letartóztatta 24 órára, mert zsidókat próbált menteni.

A II. világháború alatt Dunántúlon a lengyel menekült tábor orvosa volt, majd tartalékos orvos főhadnagy – a 151-es 156-os kórházvonat parancsnokává nevezték ki, amiben a fronton sebesülteket közvetlenül ezen látták el és szállították a kórházakba. A vonatok műtővel felszerelt szerelvények voltak.

1945-ben Bajára kérte áthelyezését és szeptembertől a város tisztifőorvosa lett. Szabadidejében magánpraxist is működtetett.

1956-ban humanista, bölcs magatartása miatt Baján a forradalmi Nemzeti Bizottság elnökének választották. Személyes közreműködésének köszönhető, hogy ott akkor atrocitás nem történt. 1957-ben maga kérte a forradalomban kifejtett tevékenységéért a felülvizsgálatot, amit elutasítottak.

1958-ban mégis letartóztatták a népköztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés vádjával és bíróság elé került. A beidézett tanúk „józan, mérsékletes viselkedéséről” tanúskodtak, aki ellenezett minden törvénytelen, erőszakos fellépést és igazolták, hogy akkor több ízben le akart mondani. Humánus magatartása miatt mégis 1 évi börtönre ítélték, amiből 7 és fél hónapot előzetesben már letöltött. Szabadulása után a város Végrehajtó Bizottságának egészségügyi osztálya az állásából azonnal elbocsájtotta

Ezután még folytatta orvosi magánpraxisát, majd Budapestre költözött.

Társadalmi tevékenysége:

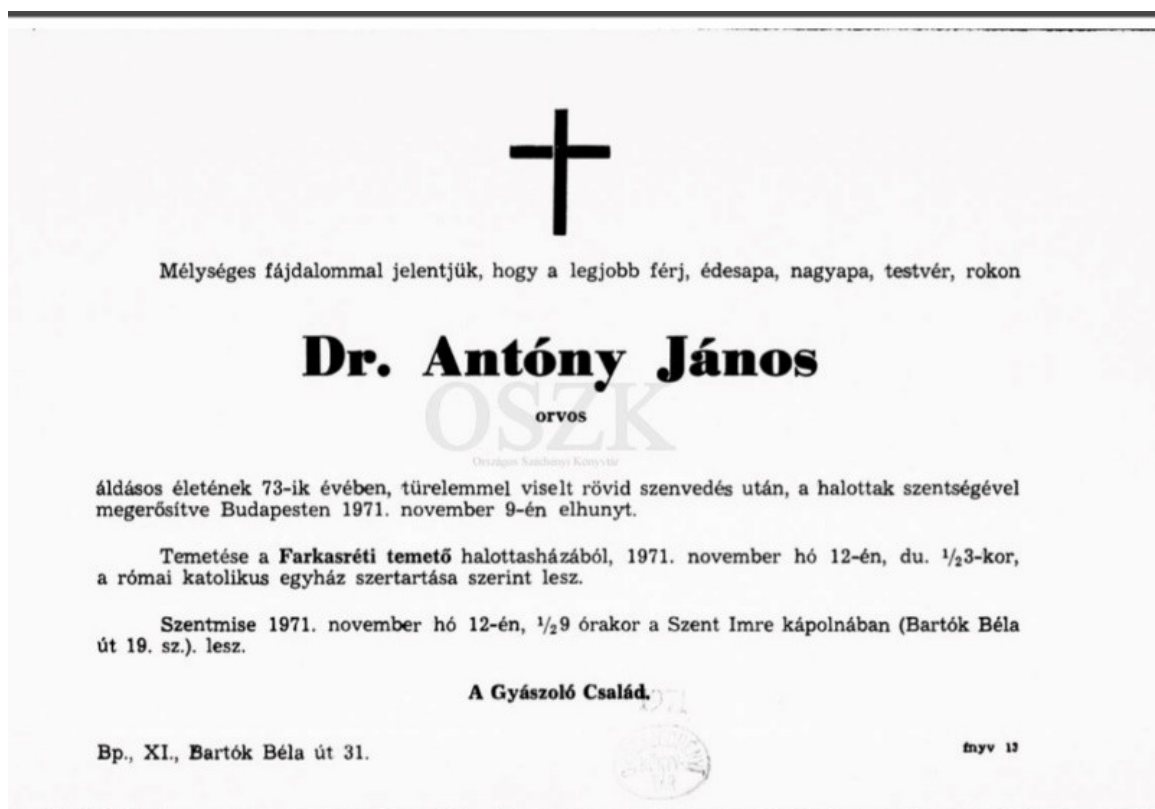
„Kiváló, működése a legnagyobb megbecsülést és köztiszteletet biztosította számára.”
Jászszentandráson tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, alelnöke a Levente Egyesületnek,
elnöke az Országos Központi Hitelszövetkezet helyi fiókjának és a Rokkant Egyesületnek,
Ezen kívül tagja volt számos más társadalmi egyesületnek is.

Kitüntetései:

1918-ban Első osztályú ezüst vitézségi éremmel, a Károly csapatkereszttel, sebesülési, valamint a hadi érdeméremmel díjazták.

Elhunyt: Budapesten 1971. november 9-én. Sírhelye a Farkasréti temetőben található.

2006. szeptember 14-én posztumusz Baja város díszpolgárának választották és a bajai Városházban emléktáblát állítottak számára. Emlékét ebben a városban ma is híven őrzik.

A black and white funeral notice for Dr. Antóny János. At the top center is a large black cross. Below it, the text reads: "Mélységes fájdalommal jelentjük, hogy a legjobb férj, édesapa, nagypapa, testvér, rokon". The name "Dr. Antóny János" is printed in a large, bold, serif font. Below the name, the word "ORVOS" is written in a smaller, bold, sans-serif font, with "Országos Széchényi Könyvtár" in very small text underneath. The notice describes his death: "Áldásos életének 73-ik évében, türelemmel viselt rövid szenvedés után, a halottak szentségével megerősítve Budapesten 1971. november 9-én elhunyt." It provides details about his burial: "Temetése a Farkasréti temető halottasházából, 1971. november hó 12-én, du. 1/23-kor, a római katolikus egyház szertartása szerint lesz." and his funeral: "Szentmise 1971. november hó 12-én, 1/29 órakor a Szent Imre kápolnában (Bartók Béla út 19. sz.) lesz." At the bottom, it says "A Gyászoló Család," followed by the address "Bp., XI., Bartók Béla út 31." and the number "nyv 13". There is a faint circular stamp on the right side of the notice.

Méltatás:

Baján is a legnépszerűbb és legszeretettebb orvosok közé tartozott, akit úgy ismertek, mint a szegények orvosát. Mindig hivatásához méltón segített a betegeken és a rászorulóktól nemcsak honoráriumot nem kért, hanem orvossággal is ellátta őket. Mindig betegek rendelkezésére állt. Sokszor hívták késő este vagy éjszaka beteghez, néha sürgős szükség nélkül is. Ő vette a kerékpárját és ment. Betegeiben kizárólag a segítségre szoruló embert nézte, minden különbséget félretéve. Ezért az egész város tisztelte és szerette. Mindenki tudta, hogy mélyen vallásos ember volt.”

Forrás

Szolnok Megye Trianon után Szolnok 1930, 169. o.

Bajai Honpolgár – Önkormányzati Tájékoztató, 2006. október, 10. o. (kivonatosan)

Dr. Kosztolányi Károly írása

Jászberény, 2025. 02. 26.

Ufer Sárközi Ágnes

